

Stefania Toczyska

Obserwując karierę Stefanii Toczyskiej można spokojnie stwierdzić, że niewiele polskich śpiewaczek zrobiło ją w sposób równie efektowny. W artystycznej drodze tej śpiewaczki wszystko przebiega spokojnie i konsekwentnie, bez jakichkolwiek przestojów. Jej pięknym mezzosopranem o rozległej skali, głębokim wolumenie, zmysłowym brzmieniu i wyjątkowej barwie, zachwycają się od lat bywalcy największych i najbardziej prestiżowych teatrów operowych i sal koncertowych.

W Houston, partią Amneris, u boku Mirelli Freni i Placido Domingo otwierała 1987 roku nowy gmach operowy. W nowojorskiej MET debiutowała 22 lutego 1988 roku, jako Marfa w *Chowańszczyźnie* Musorgskiego mając za partnera Wiesława Ochmana. Później śpiewała z powodzeniem wielkie partie mezzosopranowe w operach Verdiego: Amneris w *Aidzie*, Ulrykę w *Balu maskowym*, Azucenę w *Trubadurze*. Uznanie przynoszą jej też partie Maryny w *Borysie Godunowie*, Laury w *Giocondzie* Ponchiello, księżnej Bouillon w *Adrianie Lecouveau* Cilei i Czarownicy w *Ruszałce* Dvořaka. Ostatni raz wystąpiła w MET 7 marca 1997 roku jako Ulryka. Wieloletnią obecność na scenie londyńskiej Covent Garden rozpoczęła w 1983 roku również jako Amneris, partnerując Katii Ricciarelli i Luciano Pavarottiemu. W Wiener Staatsoper debiutowała 2 grudnia 1977 roku jako Ulryka w *Balu maskowym*. Później z powodzeniem śpiewała m. in. tytułową Carmen, którą śpiewała w 14 przedstawieniach, Azucenę w *Trubadurze* (23 przedstawienia), niewiele mniej bo 21 razy podziwiano ją jako Preziosillę w *Mocy przeznaczenia*. Do tego należy dodać jeszcze Elżbietę w *Marii Stuard* Donizettiego, Magdalenę w *Rigoletto* i Eboli w *Don Carlosie*. Wiedeń na tyle ją zauroczył, że przed wielu laty, razem z rodziną,

Stefania Toczyska

© J. Mankarzewski

zamieszkała na stałe w tym mieście.

W dalekim Buenos Aires, na scenie słynnego Teatro Colon debiutowała pod batutą Gianfranco Masini w 1981 roku jako Irena w niemal zupełnie zapomnianej operze *Belizario* Donizettiego, mając za partnerów: Mara Zampieri, Vincenzo Terranova i Renato Brusona.

Zanim jednak została znaną i podziwianą gwiazdą światowej opery próbowała swoich sił jako nieźle zapowiadająca się piosenkarka. Na szczęście prof. Barbara Iglukowska z gdańskiej PWSM, której była uczennicą przekonała ją do śpiewu operowego. Już w czasie studiów wzięła udział w kilku międzynarodowych konkursach wokalnych. W 1971 roku wyśpiewała I nagrodę w Tuluzie, rok później powtórzyła sukces w Paryżu, a zaraz po studiach otrzymała II nagrodę w Hertogenbosh. Jej operowy debiut miał miejsce w 1972 roku w Operze Bałtyckiej w Gdańsku, a partią jaką wtedy zaśpiewała była Jadwiga w *Strasznym dworze*. Jednak pierwszym głośnym sukcesem, który zwrócił uwagę na młodą utalentowaną śpiewaczkę była kreacja tytułowej Cyganki w *Carmen* Bizeta. Sukces jaki wtedy odniosła skłonił dyrektora Włodzimierza Nawotkę do zaproponowania młodej solistce przygotowania partii Dalili w *Samsonie i Dalili* C. Saint – Saënsa, którego zamierza wystawić z myślą o jej głosie. Premiera we wrześniu 1975 roku zakończyła się kolejnym sukcesem, a dokonaniach młodej śpiewaczki zaczyna być głośno w operowym światku. Wybitny talent sceniczny i nieprzeciętne walory głosu pozwolił jej stworzyć pamiętną kreację tytułowej partii w *Faworycie* Donizettiego, której premiera odbyła się 29 kwietnia 1978 roku. I tą operę wystawiono z myślą o Stefanii Toczyskiej, która już w tym czasie zaczęła występować na znanych europejskich scenach. Te przedstawienia, z jej udziałem, były także prezentowane na gościnnych występach Opery Bałtyckiej w Warszawie (*Samson i Dalila* w 1975) i w Bremie (*Faworyta* w 1979).

Jeszcze przed sukcesem w *Faworycie* wszechwładny wówczas Pagart zaproponował śpiewaczce udział w koncercie w Wiedniu co okazało się punktem zwrotnym w jej karierze. Natychmiast dostrzeżono jej kulturę, wybitną muzykalność, perfekcyjną technikę i bogatą artystyczną osobowość co sprawiło, że kilku dyrektorów znanych teatrów operowych w Austrii i Szwajcarii złożyło jej propozycje występów. Budowanie swojej międzynarodowej pozycji rozpoczęła od występów w Bazylei gdzie zaśpiewała partię Amneris w *Aidzie*. Kilka miesięcy później, 2 grudnia 1977 roku staje po raz pierwszy na scenie Wiener Staatsoper gdzie debiutuje partią Ulryki w *Balu maskowym*. Z czasem zaśpiewa na tej prestiżowej scenie dziesięć partii, m. in. tytułową *Carmen* w towarzystwie Placido Domingo, Elżbietę w *Marii Stuard* Donizettiego partnerując Edycie Gruberowej. W kwietniu 1989 roku zaśpiewała partię Cyganki Prezziosilli na premierze *Mocy przeznaczenia* Verdiego. Od lutego 1979 roku do października 1997 r. zaśpiewała 23 razy partię Azuceny w dwóch inscenizacjach *Trubadura*.

Zdobywanie Ameryki rozpoczęła w 1979 roku od San Francisco, gdzie obok Pavarottiego i Renaty Scotto śpiewała partię Laury *Giocondzie* Ponchiello, spektakl był transmitowany przez amerykańską telewizję satelitarną. Drugą amerykańską sceną, która poznała jej wokalny kunszt była Lyric Opera w Chicago. Później była wspomniana już Metropolitan w Nowym Jorku, Opera w Houston i Opera w Waszyngtonie. W listopadzie 1981 roku po przedstawieniu *Aidy* w San Francisco Opera wręczono jej na scenie bukiet białych i czerwonych róż, co jest na amerykańskich scenach wyjątkową rzadkością.

Jednocześnie występuje z powodzeniem na najważniejszych scenach Europy: Covent Garden w Londynie, Deutsche Oper w Berlinie, Bayerische Staatsoper w Monachium, Teatro

San Carlo w Lizbonie, Teatro della Opera w Rzymie, do tego należy dodać Hamburg, Tuluzę, Zurich, Genewę, Turyn, Paryż. Z równym powodzeniem występuje na cenionych festiwalach operowych w: Veronie, Orange, Maceracie, Bregenz. Trzon jej repertuaru stanowią dramatyczne mezzosopranowe partie w operach Verdiego (Amneris, Ulryka, Azucena, Eboli, Preziosilla). Ale nie tylko, bo publiczność kochała ją w partii tytułowej Carmen, Izabelii we *Włoszce w Algierze* i Rozyny w *Cyruliku sewilskim* Rossiniego, Dulcynei w *Don Kichocie* Masseneta. W kwietniu 1982 roku wraca w Parmie do partii Leonory w *Faworycie*, w 1991 roku powtarza ją w Bilbao. W Pittsburgu w 1985 śpiewa Adalgisę w *Normie* Belliniego, a w Monte Carlo w 1986 roku Agnese w *Beatrice di Tenda* tego samego kompozytora. W dorobku artystycznym pani Toczyskiej jest też partia Wenus w *Tannhäuserze* Wagnera, którą zaśpiewała w Hamburgu w 1990 roku. Obok już wspomnianych śpiewaków partnerowali jej m.in. Monserrat Caballé, Leontyne Price, Renata Scotto, Aprile Millo, José Carreras, Nicolai Gedda, Ferruccio Furlanetto. Przedstawieniami z jej udziałem dyrygowali m. in. Alberto Zedda, Colin Devis, James Levine, Roberto Abbado, Nello Santi, Daniel Barenboim, Giuseppe Patane, Daniel Oren.

Niestety, rozwój międzynarodowej kariery i ilość spektakli jakie śpiewała na zagranicznych scenach musiał się siłą rzeczy odbić negatywnie na częstotliwości występów na naszych scenach. Były lata, że jej kunszt można było podziwiać tylko na najbardziej znanych polskich festiwalach w Łańcucie, Antoninie, Krynicy. Ostatnio pojawiła się na Festiwalu im. Krystyny Jamroz w Busku. Czasami jednak przyjmowała propozycje występów scenicznych, publiczność Opery Bytomskiej i Teatru Wielkiego w Poznaniu oraz Opera Nova w Bydgoszczy mogli ją podziwiać w partii Azuceny. Bywalcy stołecznego Teatru Wielkiego oglądali panią Toczyską jako: Amneris w *Aidzie*, tytułową Carmen, Księżnę Eboli w *Don Carlosie*. Uświetniła też swoim udziałem w 1999 roku wykonanie Requiem Verdiego pod dyktando Jacka Kaspszyka. W lutym 2001 r. zaśpiewała z ogromnym powodzeniem partię Cześnikowej w *Strasznym dworze* w reżyserii Mikołaja Grabowskiego, zaś w czerwcu 2004 r. partię Herodiady w *Salome* Straussa. Wzięła też udział w japońskim tournée warszawskiego Teatru Wielkiego, który w 2005 roku w Nagoya zaprezentował *Salome* ze Stefanią Toczyską w partii Herodiady, Rok wcześniej śpiewała premierę tego dramatu w Warszawie. Wracając na krajowe sceny należy jeszcze wspomnieć o występach w partii Amneris w Gdańsku i Łodzi.

Na zakończenie warto też wspomnieć o nagraniach płytowych artystki. Jej oficjalna dyskografia obejmuje m. in. *Trubadura*, *Beatrice di Tenda*, *Strasznym dwór*, *Życie za cara*, oraz recital operowy wydany przez DUX. Znacznie bogatsza jest dyskografia nieoficjalna, nie bez racji określa się Stefanię Toczyską, polską królową piratów. Rejestracje płytowe na CD i na DVD z jej udziałem liczą już nie kilkanaście lecz kilkadziesiąt sztuk. Samych *Aid* można się doliczyć kilkunastu, w tym cztery z MET. Niewiele mniej jest nagrań *Balu maskowego* i *Trubadura*.

© Adam Czopek
adamczopek@poczta.onet.pl